

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 7.6.2011
SEC(2011) 819 окончателен

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно Националната програма за реформи на Чешката република за 2011 г.

и за представяне на становище на Съвета

**относно актуализираната Програма за конвергенция на Чешката република за
периода 2011—2014 г.**

{SEC(2011) 712 окончателен}

Препоръка за

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

относно Националната програма за реформи на Чешката република за 2011 г.

и за представяне на становище на Съвета

относно актуализираната Програма за конвергенция на Чешката република за периода 2011—2014 г.

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

Като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическата политика¹, и по-специално член 9, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия²,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

след консултация с Икономическия и финансов комитет,

като има предвид, че:

- (1) На 26 март 2010 г. Европейският съвет постигна съгласие по предложението на Европейската комисия да се започне изпълнението на нова стратегия за работни места и растеж — стратегията „Европа 2020“ — въз основа на засилена координация на икономическата политика, която ще бъде съсредоточена върху ключовите области, в които е необходимо да се предприемат действия за повишаване на потенциала за устойчив растеж и конкурентоспособността на Европа.
- (2) На 13 юли 2010 г. Съветът прие препоръка относно общите насоки за икономическата политика на държавите-членки и на Съюза (за периода 2010—2014 г.), а на 21 октомври 2010 г. прие решение относно насоките за политиката на държавите-членки по заетостта³, като заедно двата акта представляват т. нар.

¹ ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

² ОВ С, стр....

³ Остават валидни за 2011 г. съгласно Решение 2011/308/ЕС на Съвета от 19 май 2011 г.

„интегрирани насоки“. Държавите-членки бяха призовани да се съобразят с интегрираните насоки при провеждането на националните си икономически политики и политики по заетостта.

- (3) На 12 януари 2011 г. Комисията прие първия годишен обзор на растежа, с което постави началото на нов цикъл на икономическото управление в ЕС и на първия европейски семестър за предварителна интегрирана координация на политиката съгласно стратегията „Европа 2020“.
- (4) На 25 март 2011 г. Европейският съвет утвърди приоритетите за фискалната консолидация и структурната реформа (в съответствие със заключенията на Съвета от 15 февруари и 7 март 2011 г. и въз основа на годишния обзор на растежа, изготвен от Комисията). Той подчерта необходимостта да се даде приоритет на възстановяването на стабилността на бюджетите и фискалната устойчивост, намаляването на безработицата чрез реформи на пазара на труда и полагането на нови усилия за повишаване на растежа. Европейският съвет поиска от държавите-членки да превърнат тези приоритети в конкретни мерки, които да бъдат включени в техните програми за стабилност или в програмите за конвергенция и в националните програми за реформи.
- (5) На 29 април 2011 г. Чешката република представи своята Национална програма за реформа за 2011 г., а на 5 май 2011 г. — актуализираната Програма за конвергенция за периода 2011—2014 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях.
- (6) Световната финансова криза, която засегна Чешката република поради високата търговска отвореност на нейната икономика, имаше тежки последствия за растежа на БВП и безработицата в страната. В резултат на спада на износа и местните инвестиции реалният БВП намалю с 4,1 % през 2009 г. Процентът на безработица нарасна значително от 4,4 % през 2008 г. на 7,3 % през 2010 г., докато равнището на заетост спадна с 2 процентни пункта между 2008 г. и 2010 г. Все пак високата степен на обвързаност със световната търговия и бързото възстановяване на основните търговски партньори на Чешката република допринесоха за бързия растеж на реалния БВП до 2,3 % през 2010 г. и ще продължат да поддържат умереното възстановяване.
- (7) Въз основа на оценката на актуализираната програма за конвергенция в съответствие с Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета становището на Съвета е, че макроикономическите предположения в основата на бюджетните прогнози на програмата са реалистични за първите две години от нея и изглеждат твърде оптимистични за периода след това. Програмата се основа на предвиждания за по-нисък растеж през 2012 г. в сравнение с прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2011 г., главно в резултат на по-нататъшното значително намаление на реалните разходи за публично потребление, което не бе отчетено в прогнозата на тези служби, предвиждаща запазване на непроменена политика за 2012 г. В програмата се предвижда дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде сведен под 3 % от БВП през 2013 г. и да достигне до 1,9 % от БВП през 2014 г. Планираната консолидация се базира основно на ограничаване на разходите. Предложените мерки са като цяло достатъчни за постигане на целта до 2013 г., както бе препоръчано от Съвета, но съществуват рискове за действителните бюджетни резултати на представените в

програмата мерки. Освен това изглежда, че за постигането на целите през последните години от програмния период се разчита главно на благоприятни циклични условия и допълнително повишаване на ефективността на публичната администрация, което може да става все по-трудно. Предвижда се средносрочната бюджетна цел да бъде постигната извън рамките на програмния период. Средногодишната фискална консолидация за периода 2011—2013 г. е под 1 % от БВП, както бе препоръчано от Съвета в рамките на процедурата при прекомерен дефицит от 2 декември 2009 г.

- (8) В програмата се поставя ясна стратегическа цел за намаляване на дефицита на публичните финанси под 3 % от БВП до 2013 г. Предизвикателството ще бъде да се гарантира, че мерките в подкрепа на плана за намаляване на дефицита през 2011—2013 г. и през последващите години няма да застрашат дългосрочния растеж и ще запазят равнището на разходите за образование и научноизследователска и развойна дейност, както и че ще осигурят подходящ буфер за нарасналите вследствие на демографското развитие разходи.
- (9) Стратегията за бюджетна консолидация включва мерки, които влияят на приходите от ДДС: планира се по-ниската ставка на ДДС да нарасне през 2012 г. и 2013 г., а по-високата — да намалее през 2013 г. Правителството възнамерява също така да увеличи броя на дружествата, които от 2013 г. ще са задължени да представят декларации по ДДС. Според програмата тези промени следва да доведат до увеличаване на данъчните постъпления в размер на 0,7 % от БВП през 2012 г. и с още 0,1 % от БВП през 2013 г. Също така изглежда, че съществува допълнителен капацитет за увеличаване на приходите от непреки данъци, възлизащо през 2010 г. на около 11,8 % от БВП спрямо средното равнище за ЕС от 13,4 %, с което ще се облекчи данъчното облагане на трудовите доходи. Освен това се очаква разликата между теоретичните и действителните задължения по ДДС да бъде значително над средното равнище за ЕС, което потвърждава необходимостта от мерки, насочени към по-стриктно спазване на данъчното законодателство.
- (10) Предвид прогнозите, според които въздействието на застаряването на населението върху бюджета ще бъде значително над средното за ЕС, реформата на пенсионната система се очертава като важен въпрос. Правителството представи два пакета от предложения. Не по-късно от септември 2011 г. се очаква получаването на парламентарно одобрение за първия пакет, насочен към разходнопокривната обществена пенсионна схема, която от 2009 г. е в дефицит. Наред с другите мерки пакетът включва повишаване на законоустановената пенсионна възраст, която през 2041 г. ще бъде унифицирана на 67 години както за мъжете, така и за жените. Този пакет от мерки за реформиране на параметрите донякъде представлява стъпка към преодоляване на проблема, свързан с фискалната устойчивост, но той може би няма да бъде достатъчен за преодоляване на трудностите, произтичащи от застаряването на населението. Вторият пакет мерки, който все още не е официално одобрен от правителството, вероятно ще включва въвеждането на втори доброволен частен стълб през 2013 г., целящ увеличаване на диверсификацията при пенсионните доходи и повишаване на тяхната бъдеща целесъобразност чрез насърчаване на частните спестявания. Въпреки това предложената структура на този стълб не създава особени стимули за присъединяване към схемата и може на практика да допринесе за споменатото дългосрочно напрежение. За да се гарантира

ефикасността на системата е необходимо също така оперативните разходи на тези пенсионни фондове да бъдат внимателно анализирани и поддържани на възможно най-ниско равнище.

- (11) Пазарът на труда се счита за умерено гъвкав, като преди световната финансова криза не бяха установени значителни нарушения в неговото функциониране. Открояват се обаче някои структурни слабости. Един от основните проблеми е свързан със сериозните затруднения, които жените с деца срещат при реинтегрирането си на пазара на труда след отпуск по майчинство. Въпросът е важен и поради по-широкото си въздействие върху икономиката като цяло: в страната са регистрирани по-дълги периоди на липса на трудова заетост, по-големи отклонения между заетостта при жените и мъжете и най-високата разлика при заплащането между половете сред всички държави-членки. Въпреки усилията на правителството да предостави по-голям избор на родителите при определяне на продължителността на родителския отпуск, съвременното завръщане на работа продължава да бъде трудно. Една от вероятните причини за този проблем е липсата на желание от страна на дружествата да осигурят възможности за работа на непълно работно време, които често се използват от служителите с малки деца в останалите държави-членки, като друга такава причина е ограниченият избор на достъпни детски заведения, особено за деца до тригодишна възраст.
- (12) Макар общото равнище на безработицата да остава значително под средното за ЕС, има увеличение на дългосрочната безработица, най-вече сред хората на възраст между 20 и 29 години. Лицата с ниско ниво на образование и с ниски доходи се сблъскват със значителни трудности при намирането на работа. Високото равнище на дългосрочна безработица съответства на нискобюджетната и относително нискомасщабна активна политика на пазара на труда, както и на ниското участие в редовните мерки за активизиране.
- (13) Случаите на неефективност в публичната администрация, които влияят отрицателно върху бизнес средата, могат да бъдат отстранени чрез цялостно прилагане на съществуващите стратегии. Правителството въведе програма за подобро регулиране през 2007 г. и стратегия за борба с корупцията за периода 2011—2012 г. В тях са оповестени мерки, които са важни за подобряване на качеството на чешката правна и регулаторна рамка, която според международните проучвания изостава от средното равнище в ЕС, както и за укрепване на доверието на бизнеса. Едно от предизвикателствата е да се постигне стабилизиране на публичната администрация, чиято ефективност е затруднена от честите и широкообхватни мерки за реорганизация. С оглед на това е важно да бъде приет неколккратно отлаганият Закон за държавните служители. Правителството прие неотдавна мерки за увеличаване на прозрачността при процедурата за обществени поръчки. Един от елементите на регулаторната рамка — а именно специфичният вид дружествени дялове, позволяващи напълно анонимно прехвърляне на активи — е силно изложен на риск, поради което трябва да му се обърне специално внимание.
- (14) Прогнозите сочат, че кризата е оказала отрицателно въздействие върху потенциалния растеж. Важно е да се предприемат мерки за подобряване на човешкия капитал, което въпреки високия дял на записаните в университети млади хора е възпрепятствано от недостатъчното качество на тяхното

обучение — доказателство за това е фактът, че висшите училища в Чехия продължават да заемат крайните позиции в съответните международни проучвания. Нещо повече — в класацията по разходи за един учащ, измерени в съпоставими цени, Чехия попада в най-долната четвърт сред страните от ЕС, като най-силно засегнато е началното обучение. В националната програма за реформи са набелязани мерки за всички етапи на образованието, а от няколко години се подготвя комплексна реформа на висшето образование. Осигуряването на качествено и пълноценно висше образование е важен фактор за конкурентоспособността и новаторския капацитет.

- (15) Комисията направи оценка на програмата за конвергенция и националната програма за реформи на Чешката република⁴. Тя взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в страната република, но също така и степента, в която те спазват правилата и насоките на ЕС предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на Европейския съюз чрез принос на равнище ЕС към бъдещите решения на държавите-членки. В тази връзка Комисията смята, че акцентът върху фискалната консолидация следва да бъде запазен, като в същото време няма да бъдат засегнати насърчаващите растежа разходи. Дългосрочната устойчивост на публичните финанси зависи в голяма степен от капацитета за незабавно провеждане на необходимата пенсионна реформа. Особено важно е да се повиши участието на пазара на труда (най-вече от страна на жените) и да се предоставят възможности за заетост на трайно безработните лица. Решаващо значение за конкурентоспособността имат допълнителните мерки за подобряване на качеството на публичните услуги и на регулаторната рамка, както и на качеството на висшето образование.
- (16) В контекста на настоящата оценка и предвид препоръката на Съвета по член 126, параграф 7 от Договора за функционирането на Европейския съюз от 2 декември 2009 г. Съветът разгледа актуализираната Програма за конвергенция на Чешката република за 2011 г. и становището му⁵ е отразено по-специално в точки (1) и (2) по-долу. Като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 25 март 2011 г., Съветът разгледа Националната програма за реформи на Чешката република,

ПРЕПОРЪЧВА на Чешката република да предприеме следните действия в периода 2011—2012 г.:

- (1) Да приложи планираната консолидация през 2011 г. и да предприеме изравнителни мерки с постоянен характер в случай на спад на приходите или превишаване на разходите. Да приеме планираните в програмата за 2012 г. фискални мерки и да подпомогне изпълнението на целите за 2013 г. чрез по-конкретни мерки. Да избегне намаляването на разходите в области, които насърчават растежа, и да използва наличния капацитет за увеличаване на приходите от непреки данъци; да подобри спазването на данъчните задължения и да ограничи укриването на данъци.

⁴ SEC(2011) 712.

⁵ Предвидено в член 9, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета.

- (2) Да приложи цялостна пенсионна реформа с цел да се подобри дългосрочната устойчивост на публичните финанси и да се гарантира целесъобразността на бъдещото равнище на пенсиите. Усилията следва да се съсредоточат на първо място върху прилагането на допълнителни промени в публичния стълб, в т.ч. по-бързото увеличаване в сравнение с планираните срокове на законоустановената пенсионна възраст, подкрепени от мерки за насърчаване на трудовата заетост сред възрастните работници, а на второ място — върху разширяването на частните спестявания. В този контекст следва да се гарантира, че планираната финансирана схема ще привлече широко участие при поддържане на прозрачни и ниски административни разходи.
- (3) Да увеличи участието на пазара на труда, като намали пречките, пред които са изправени хората с малки деца при реинтегрирането си на пазара на труда, чрез повече и по-леснодостъпни детски заведения. Да повиши привлекателността и достъпността на по-гъвкавите форми на организация на труда, като например работа на непълно работно време.
- (4) Да увеличи капацитета на обществената служба по заетостта, с което да се повишат качеството и ефективността на системите за обучение, да се подобри съдействието при търсене на работа и да се прилагат индивидуални услуги, обвързващи финансирането за програмите с постигнатите резултати. След консултации със заинтересованите страни да въведе индивидуални програми за обучение на възрастните работници, младите хора, нискоквалифицираните лица и другите уязвими групи.
- (5) Да предприеме необходимите мерки за подобряване качеството на публичните услуги в области, които са от съществено значение за бизнес средата. В този контекст: да ускори изпълнението на стратегията за борба с корупцията в съответствие с определените цели, да приеме Закона за държавните служители, целящ насърчаване на стабилността и ефективността на публичната администрация, и да преразгледа Търговския закон с цел отмяна на анонимните дружествени дялове.
- (6) Да създаде прозрачна система за оценка на качеството на академичните институции и да я обвърже с тяхното финансиране с цел да се подобри ефективността на висшето образование.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*